

Dinamička analiza 3D scena

procjena parametara modela

Zoran Kalafatić i Siniša Šegvić

Zavod za elektroniku, mikroelektroniku,
računalne i inteligentne sustave
Fakultet elektrotehnike i računarstva
Sveučilište u Zagrebu

UVOD

Procjena (estimacija) parametara modela: jedna od uspješnih paradigmi modernog računalnog vida

UVOD

Procjena (estimacija) **parametara modela**: jedna od uspješnih paradigmi modernog računalnog vida

Vid: ekstrakcija informacije iz slika

- transformacija 2D objekta: translacija, sličnost, homografija
- položaj kamere: relativni (relative), apsolutni (absolute pose)
- geometrija svijeta (scene reconstruction, structure from motion)
- položaj objekata: pronalaženje (detection), praćenje (tracking)
- identitet objekta: prepoznavanje (recognition)

UVOD

Procjena (estimacija) **parametara modela**: jedna od uspješnih paradigmi modernog računalnog vida

Vid: ekstrakcija informacije iz slika

- transformacija 2D objekta: translacija, sličnost, homografija
- položaj kamere: relativni (relative), apsolutni (absolute pose)
- geometrija svijeta (scene reconstruction, structure from motion)
- položaj objekata: pronalaženje (detection), praćenje (tracking)
- identitet objekta: prepoznavanje (recognition)

Ideja:

- informaciju predstaviti parametrima matematičkog modela
- **estimirati** iz velikog skupa opažanja statističkim metodama!

UVOD (2)

Što bi bio **model**?

UVOD (2)

Što bi bio **model**? — **apriorno znanje** o sceni ili efektu

UVOD (2)

Što bi bio **model**? — **apriorno znanje** o sceni ili efektu

Npr, afina trans. kao model prividnog kretanja planarne značajke

$$I_n(\mathbf{x}) = I_0(\mathbf{A} \cdot \mathbf{x} + \mathbf{d})$$

UVOD (2)

Što bi bio **model**? — **apriorno znanje** o sceni ili efektu

Npr, afina trans. kao model prividnog kretanja planarne značajke

$$I_n(\mathbf{x}) = I_0(\mathbf{A} \cdot \mathbf{x} + \mathbf{d})$$

Npr, Euklidska trans. kao model gibanja nepokretne scene

$$\mathbf{X}_2 = \mathbf{R} \cdot \mathbf{X}_1 + \mathbf{T}$$

UVOD (2)

Što bi bio **model**? — **apriorno znanje** o sceni ili efektu

Npr, afina trans. kao model prividnog kretanja planarne značajke

$$I_n(\mathbf{x}) = I_0(\mathbf{A} \cdot \mathbf{x} + \mathbf{d})$$

Npr, Euklidska trans. kao model gibanja nepokretne scene

$$\mathbf{X}_2 = \mathbf{R} \cdot \mathbf{X}_1 + \mathbf{T}$$

Npr, epipolarno ograničenje kao model odnosa korespondentnih značajki nepokretne scene

$$\mathbf{x}_2^\top \cdot \mathbf{F} \cdot \mathbf{x}_1 = 0$$

UVOD (3)

Estimacijska teorija se bavi **procjenjivanjem** parametara modela iz mnoštva podataka degradiranih **šumom**

UVOD (3)

Estimacijska teorija se bavi **procjenjivanjem** parametara modela iz mnoštva podataka degradiranih **šumom**

Šum obično modelira odstupanja uslijed nesavršenog modela

- 2D transformacija ne može precizno objasniti deformacije značajki koje nisu planarne
- pronalaženje korespondencija ne može biti točno u piksel (transformacija izgleda ovisi o paralaksi i 3D strukturi)
- vanjski utjecaji koji ne uzrokuju velika odstupanja: osvjetljenje, zamućenje, termalni šum :-), ...

UVOD (3)

Estimacijska teorija se bavi **procjenjivanjem** parametara modela iz mnoštva podataka degradiranih **šumom**

Šum obično modelira odstupanja uslijed nesavršenog modela

- 2D transformacija ne može precizno objasniti deformacije značajki koje nisu planarne
- pronalaženje korespondencija ne može biti točno u piksel (transformacija izgleda ovisi o paralaksi i 3D strukturi)
- vanjski utjecaji koji ne uzrokuju velika odstupanja: osvjetljenje, zamućenje, termalni šum :-), ...

Ideja: iz mnoštva djelomično kontradiktornih podataka izvući **najvjerodostojniju** ili **najvjerojatniju** interpretaciju!

UVOD (4)

Često pretpostavljamo normalni nepristrani šum
(normalna razdioba obično dobar model znanja o neznanju)

UVOD (4)

Često pretpostavljamo normalni nepristrani šum
(normalna razdioba obično dobar model znanja o neznanju)

Npr, kod stereo vida, položaj značajke često označavamo:

$$\mathbf{q}_i = \bar{\mathbf{q}}_i + \Delta \mathbf{q}_i, \text{ uz } q_x, q_y \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)$$

UVOD (4)

Često pretpostavljamo normalni nepristrani šum
(normalna razdioba obično dobar model znanja o neznanju)

Npr, kod stereo vida, položaj značajke često označavamo:

$$\mathbf{q}_i = \bar{\mathbf{q}}_i + \Delta \mathbf{q}_i, \text{ uz } q_x, q_y \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)$$

Ideja: dizajnirati metode koje će rezultirati **statistički boljim** rezultatima uz pretpostavljeni model šuma!!

UVOD (5)

Koncept šuma primjenljiv samo za umjerena odstupanja

UVOD (5)

Koncept šuma primjenljiv samo za umjerena odstupanja

Za veća odstupanja potrebno uvesti koncept **izvanpopulacijskih** podataka (outliera) koji se ne pokoravaju dominantnom modelu

UVOD (5)

Koncept šuma primjenljiv samo za umjerena odstupanja

Za veća odstupanja potrebno uvesti koncept **izvanpopulacijskih** podataka (outliera) koji se ne pokoravaju dominantnom modelu

Izvanpopulacijske korespondencije za model nepokretne scene:

- korepondencija nastala **asocijacijskom pogreškom** (upareni su različiti objekti sličnog izgleda)
- ispravna korespondencija projekcije s pokretnog objekta

UVOD (5)

Koncept šuma primjenljiv samo za umjerena odstupanja

Za veća odstupanja potrebno uvesti koncept **izvanpopulacijskih** podataka (outliera) koji se ne pokoravaju dominantnom modelu

Izvanpopulacijske korespondencije za model nepokretne scene:

- korepondencija nastala **asocijacijskom pogreškom** (upareni su različiti objekti sličnog izgleda)
- ispravna korespondencija projekcije s pokretnog objekta

Ideja: dizajnirati **robustne** metode koje mogu **detektirati** i **zanemariti** izvanpopulacijska mjerenja!

UVOD (6)

Motivacija za teoriju estimacije:

UVOD (6)

Motivacija za teoriju estimacije:

Računalni vid je disciplina u kojoj obično obrađujemo redundantne podatke, u prisustvu šuma i outliera (dobivamo sustav jednažbi s viškom ograničenja)

Uvod (6)

Motivacija za teoriju estimacije:

Računalni vid je disciplina u kojoj obično obrađujemo redundantne podatke, u prisustvu šuma i outliera (dobivamo sustav jednažbi s viškom ograničenja)

Želimo **gledati** (izlučivati parametre) na način da:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma bude **statistički** povoljan
3. vanpopulacijski parametri **ne ometaju** točan rezultat

Uvod (6)

Motivacija za teoriju estimacije:

Računalni vid je disciplina u kojoj obično obrađujemo redundantne podatke, u prisustvu šuma i outliera (dobivamo sustav jednažbi s viškom ograničenja)

Želimo **gledati** (izlučivati parametre) na način da:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma bude **statistički** povoljan
3. vanpopulacijski parametri **ne ometaju** točan rezultat

Okvir za postizanje tih svojstava daje **teorija estimacije**.

LINEARNI SUSTAVI

Primjer broj jedan: provući pravac kroz zadani skup 2D točaka

LINEARNI SUSTAVI

Primjer broj jedan: provući pravac kroz zadani skup 2D točaka

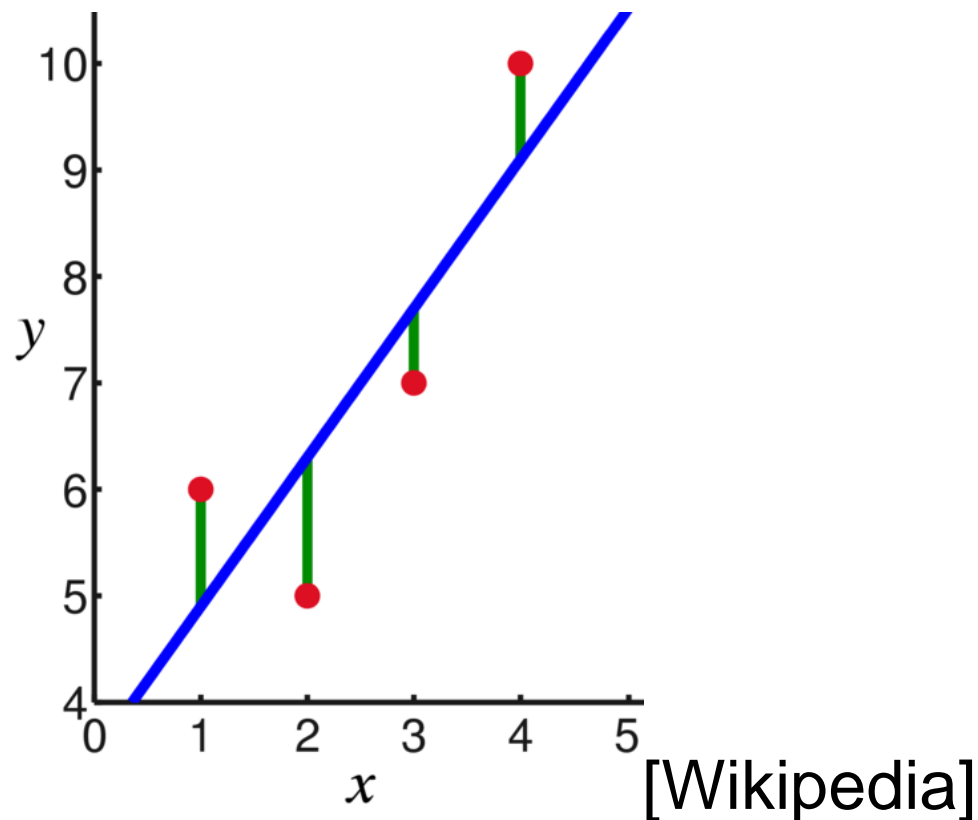
Model **podataka**: pravac

LINEARNI SUSTAVI

Primjer broj jedan: provući pravac kroz zadani skup 2D točaka

Model **podataka**: pravac

Model **šuma**: djeluje na koordinatu y , nezavisan, identično distribuiran prema $\mathcal{N}(0, \sigma)$

LINEARNI SUSTAVI (2)

Obično je ovakve probleme **najlakše** i **najnepreciznije** rješavati u projekcijskoj domeni

LINEARNI SUSTAVI (2)

Obično je ovakve probleme **najlakše** i **najnepreciznije** rješavati u projekcijskoj domeni

Ako i -ta točka q_i prolazi kroz traženi pravac p , vrijedi:

$$q_{Hi}^T \cdot p = p_1 q_x + p_2 q_y + p_3 = 0$$

LINEARNI SUSTAVI (2)

Obično je ovakve probleme **najlakše** i **najnepreciznije** rješavati u projekcijskoj domeni

Ako i -ta točka $\mathbf{q}_i$ prolazi kroz traženi pravac $\mathbf{p}$, vrijedi:

$$\mathbf{q}_i^T \cdot \mathbf{p} = p_1 q_x + p_2 q_y + p_3 = 0$$

Ako su sve točke $\mathbf{q}_i, i = 1, 2, \dots, n$ elementi pravca $\mathbf{p}$, vrijedi:

$$\mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p} = \mathbf{0}, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \mathbf{q}_i^T$$

LINEARNI SUSTAVI (2)

Obično je ovakve probleme **najlakše** i **najnepreciznije** rješavati u projekcijskoj domeni

Ako i -ta točka $\mathbf{q}_i$ prolazi kroz traženi pravac $\mathbf{p}$, vrijedi:

$$\mathbf{q}_i^T \cdot \mathbf{p} = p_1 q_x + p_2 q_y + p_3 = 0$$

Ako su sve točke $\mathbf{q}_i, i = 1, 2, \dots, n$ elementi pravca $\mathbf{p}$, vrijedi:

$$\mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p} = \mathbf{0}, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \mathbf{q}_i^T$$

U prisustvu šuma, gornja jednažba nema rješenja.

Ima stoga smisla tražiti rješenje koje minimizira rezidual:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \min_{\mathbf{p}} (\|\mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p}\|), \quad \text{uz uvjet } \|\mathbf{p}\| = 1$$

LINEARNI SUSTAVI (3)

Dobili smo **linearni homogeni sustav** s viškom ograničenja

- homogeneous linear least squares
- overconstrained homogeneous linear system

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1}\|), \quad \text{uz uvjet } \|\mathbf{x}\| = 1$$

LINEARNI SUSTAVI (3)

Dobili smo **linearni homogeni sustav** s viškom ograničenja

- homogeneous linear least squares
- overconstrained homogeneous linear system

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1}\|), \quad \text{uz uvjet } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Rješenje odgovara desnom singularnom vektoru matrice $\mathbf{A}$ koji odgovara najmanjoj singularnoj vrijednosti!

LINEARNI SUSTAVI (3)

Dobili smo **linearni homogeni sustav** s viškom ograničenja

- homogeneous linear least squares
- overconstrained homogeneous linear system

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1}\|), \quad \text{uz uvjet } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Rješenje odgovara desnom singularnom vektoru matrice $\mathbf{A}$ koji odgovara najmanjoj singularnoj vrijednosti!

Singularne vrijednosti i vektore dobivamo **singularnom dekompozicijom**.

LINEARNI SUSTAVI (3)

Dobili smo **linearni homogeni sustav** s viškom ograničenja

- homogeneous linear least squares
- overconstrained homogeneous linear system

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1}\|), \quad \text{uz uvjet } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Rješenje odgovara desnom singularnom vektoru matrice $\mathbf{A}$ koji odgovara najmanjoj singularnoj vrijednosti!

Singularne vrijednosti i vektore dobivamo **singularnom dekompozicijom**.

Ekvivalentan rezultat dobivamo **svojstvenom dekompozicijom** simetrične matrice $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$

LINEARNI SUSTAVI (4)

Linearni nehomogeni sustav s viškom ograničenja:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\| \mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1} - \mathbf{b}_{n \times 1} \|)$$

LINEARNI SUSTAVI (4)

Linearni nehomogeni sustav s viškom ograničenja:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1} - \mathbf{b}_{n \times 1}\|)$$

Rješenje je umnožak pseudoinverza matrice $\mathbf{A}$ i vektora $\mathbf{b}$:

$$\hat{\mathbf{x}} = \mathbf{A}^+ \cdot \mathbf{b}$$

LINEARNI SUSTAVI (4)

Linearni nehomogeni sustav s viškom ograničenja:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} (\|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}_{n \times 1} - \mathbf{b}_{n \times 1}\|)$$

Rješenje je umnožak pseudoinverza matrice $\mathbf{A}$ i vektora $\mathbf{b}$:

$$\hat{\mathbf{x}} = \mathbf{A}^+ \cdot \mathbf{b}$$

Moore-Penroseov inverz $\mathbf{A}^+$ dobivamo **singularnom dekompozicijom**, ili nekim drugim metodama koje su nešto brže i nešto manje točne

LINEARNA ALGEBRA

Svaka matrica $A_{m \times n}$ ima singularnu dekompoziciju:

$$A = U \cdot D \cdot V^T$$

- $U_{m \times m}$ ($U_{m \times n}$) ... ortogonalna matrica (ili ortogonalni stupci)
- $D_{m \times n}$ ($D_{n \times n}$) ... dijagonalna pozitivno semidefinitna matrica
- $V_{n \times n}$ ... ortogonalna matrica

LINEARNA ALGEBRA

Svaka matrica $\mathbf{A}_{m \times n}$ ima singularnu dekompoziciju:

$$\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top$$

- $\mathbf{U}_{m \times m}$ ($\mathbf{U}_{m \times n}$) ... ortogonalna matrica (ili ortogonalni stupci)
- $\mathbf{D}_{m \times n}$ ($\mathbf{D}_{n \times n}$) ... dijagonalna pozitivno semidefinitna matrica
- $\mathbf{V}_{n \times n}$ ... ortogonalna matrica

Vrijedi:

- $\mathbf{D}_{i,i} = d_i$ — i -ta singularna vrijednost ($d_i \in \mathbb{R}_0^+$, $d_i > d_{i+1}$)
- $\mathbf{V}_{:,i} = \mathbf{v}_i$ — i -ti desni singularni vektor ($\mathbf{v}_i^\top \mathbf{v}_j = \delta_{ij}$)
- $\mathbf{U}_{:,i} = \mathbf{u}_i$ — i -ti lijevi singularni vektor ($\mathbf{u}_i^\top \mathbf{u}_j = \delta_{ij}$)
  - $\|\mathbf{U}\mathbf{x}\| = (\mathbf{U}\mathbf{x})^\top (\mathbf{U}\mathbf{x}) = \mathbf{x}^\top \mathbf{U}^\top \mathbf{U}\mathbf{x} = \mathbf{x}^\top (\mathbf{U}^\top \mathbf{U})\mathbf{x} = \|\mathbf{x}\|$

LINEARNA ALGEBRA (2)

Malo intuicije: u kakvoj je vezi SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top$ sa svojstvenom dekompozicijom simetrične matrice

$$\mathbf{M} = \mathbf{V} \cdot \mathbf{\Lambda} \cdot \mathbf{V}^\top?$$

LINEARNA ALGEBRA (2)

Malo intuicije: u kakvoj je vezi SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top$ sa svojstvenom dekompozicijom simetrične matrice

$$\mathbf{M} = \mathbf{V} \cdot \mathbf{\Lambda} \cdot \mathbf{V}^\top?$$

Za simetrične matrice, SVD odgovara svojstvenoj dekompoziciji:

$$\mathbf{A} = \mathbf{A}^\top \Leftrightarrow \mathbf{U} = \mathbf{V}$$

LINEARNA ALGEBRA (2)

Malo intuicije: u kakvoj je vezi SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top$ sa svojstvenom dekompozicijom simetrične matrice

$$\mathbf{M} = \mathbf{V} \cdot \mathbf{\Lambda} \cdot \mathbf{V}^\top?$$

Za simetrične matrice, SVD odgovara svojstvenoj dekompoziciji:

$$\mathbf{A} = \mathbf{A}^\top \Leftrightarrow \mathbf{U} = \mathbf{V}$$

Uvrštavanjem SVD dekompozicije matrice $\mathbf{A}$ dobivamo:

- $\mathbf{V}$ figurira u svojstvenoj dekompoziciji $\mathbf{A}^\top \mathbf{A} = \mathbf{V}(\mathbf{D}^\top \mathbf{D})\mathbf{V}^\top$
- $\mathbf{U}$ figurira u svojstvenoj dekompoziciji $\mathbf{A}\mathbf{A}^\top = \mathbf{U}(\mathbf{D}\mathbf{D}^\top)\mathbf{U}^\top$
- $d_i^2 = \lambda_i(\mathbf{A}^\top \mathbf{A}) = \lambda_i(\mathbf{A}\mathbf{A}^\top)$

LINEARNA ALGEBRA (3)

Svojstva SVD:

$$\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^{\top} = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^{\top}$$

LINEARNA ALGEBRA (3)

Svojstva SVD:

$$\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^{\top} = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^{\top}$$

SVD pruža osnovne informacije o matrici:

- neka je $d_i > 0, \forall i \leq r$, te $d_i = 0, \forall i > r$
- kodomena (slika) matrice: $\mathcal{K}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{u}_i, i = 1, 2, \dots, r\}$
- nulprostor (jezgra) matrice: $\text{null}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{v}_i, i = r + 1, \dots, n\}$
- rang matrice: $\text{rang}(\mathbf{A}) = r$

LINEARNA ALGEBRA (3)

Svojstva SVD:

$$\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^{\top} = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^{\top}$$

SVD pruža osnovne informacije o matrici:

- neka je $d_i > 0, \forall i \leq r$, te $d_i = 0, \forall i > r$
- kodomena (slika) matrice: $\mathcal{K}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{u}_i, i = 1, 2, \dots, r\}$
- nulprostor (jezgra) matrice: $\text{null}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{v}_i, i = r + 1, \dots, n\}$
- rang matrice: $\text{rang}(\mathbf{A}) = r$
- uvjetovanost matrice ($\delta(\mathbf{x})/\delta(\mathbf{b})$): $\kappa(\mathbf{A}) = d_1/d_n$

LINEARNA ALGEBRA (4)

Svojstva SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^\top$ (2):

SVD predstavlja djelovanje matrice kao:

- rotaciju u odredišnom prostoru ($\mathbf{U}_{m \times m}$)
- neravnomjerno skaliranje + pad ranga ($\mathbf{D}_{m \times n}$)
- rotaciju u izvornom prostoru ($\mathbf{V}_{n \times n}$)

LINEARNA ALGEBRA (4)

Svojstva SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^\top$ (2):

SVD predstavlja djelovanje matrice kao:

- rotaciju u odredišnom prostoru ($\mathbf{U}_{m \times m}$)
- neravnomjerno skaliranje + pad ranga ($\mathbf{D}_{m \times n}$)
- rotaciju u izvornom prostoru ($\mathbf{V}_{n \times n}$)

Optimalna $\|\cdot\|_F$ aproksimacija najbližom matricom nižeg ranga r_a

- dovoljno je postaviti $d_i = 0, i = r_a, \dots, \max(m, n)$!

LINEARNA ALGEBRA (4)

Svojstva SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^\top$ (2):

SVD predstavlja djelovanje matrice kao:

- rotaciju u odredišnom prostoru ($\mathbf{U}_{m \times m}$)
- neravnomjerno skaliranje + pad ranga ($\mathbf{D}_{m \times n}$)
- rotaciju u izvornom prostoru ($\mathbf{V}_{n \times n}$)

Optimalna $\|\cdot\|_F$ aproksimacija najbližom matricom nižeg ranga r_a

- dovoljno je postaviti $d_i = 0, i = r_a, \dots, \max(m, n)$!
- redci matrice $\mathbf{U}$ — sortirana verzija redaka $\mathbf{A}$,

LINEARNA ALGEBRA (4)

Svojstva SVD $\mathbf{A} = \mathbf{U} \cdot \mathbf{D} \cdot \mathbf{V}^\top = \sum_i d_i \cdot \mathbf{u}_i \mathbf{v}_i^\top$ (2):

SVD predstavlja djelovanje matrice kao:

- rotaciju u odredišnom prostoru ($\mathbf{U}_{m \times m}$)
- neravnomjerno skaliranje + pad ranga ($\mathbf{D}_{m \times n}$)
- rotaciju u izvornom prostoru ($\mathbf{V}_{n \times n}$)

Optimalna $\| \cdot \|_F$ aproksimacija najbližom matricom nižeg ranga r_a

- dovoljno je postaviti $d_i = 0, i = r_a, \dots, \max(m, n)$!
- redci matrice $\mathbf{U}$ — sortirana verzija redaka $\mathbf{A}$,
- redci matrice $\mathbf{V}$ — sortirane osi varijabilnosti redaka $\mathbf{A}$
- kriterij sortiranja: istaknutost, značaj pri raspoznavanju
- primjene: PCA, kompresija, analiza linearnih sustava

LINEARNA ALGEBRA (5)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” homogene sustave?

LINEARNA ALGEBRA (5)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” homogene sustave?

Neka je $A = \mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \min_x \|\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\|, \text{ uz } \|\mathbf{x}\| = 1$$

LINEARNA ALGEBRA (5)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” homogene sustave?

Neka je $A = \mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \min_x \|\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\|, \text{ uz } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Neka je $\mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$; tada vrijedi:

$$\|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \|\mathbf{D}\mathbf{q}\|, \text{ uz } \|\mathbf{q}\| = 1 \quad (*)$$

LINEARNA ALGEBRA (5)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” homogene sustave?

Neka je $A = \mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \min_x \|\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\|, \text{ uz } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Neka je $\mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$; tada vrijedi:

$$\|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \|\mathbf{D}\mathbf{q}\|, \text{ uz } \|\mathbf{q}\| = 1 \quad (*)$$

Elementi $\mathbf{D}$ su pozitivni i padajući, pa $\mathbf{q}$ koji minimizira (*) iznosi

$$\mathbf{q} = \begin{bmatrix} 0 & 0 & \dots & 1 \end{bmatrix}^\top$$

LINEARNA ALGEBRA (5)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” homogene sustave?

Neka je $A = \mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \min_x \|\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\|, \text{ uz } \|\mathbf{x}\| = 1$$

Neka je $\mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$; tada vrijedi:

$$\|\mathbf{U}\mathbf{D}\mathbf{V}^\top \mathbf{x}\| = \|\mathbf{D}\mathbf{q}\|, \text{ uz } \|\mathbf{q}\| = 1 \quad (*)$$

Elementi $\mathbf{D}$ su pozitivni i padajući, pa $\mathbf{q}$ koji minimizira (*) iznosi

$$\mathbf{q} = \begin{bmatrix} 0 & 0 & \dots & 1 \end{bmatrix}^\top$$

Odatle slijedi ono što je trebalo dokazati: $\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{q} = \mathbf{V}_{:,n}$ $\square$

LINEARNA ALGEBRA (6)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave?

LINEARNA ALGEBRA (6)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” **nehomogene** sustave?

Promotrimo sustav $\mathbf{Ax} - \mathbf{b} \rightarrow \min$.

Neka je $\mathbf{A} = \mathbf{UDV}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{UDV}^\top \mathbf{x} - \mathbf{b}\| = \min_x \|\mathbf{Dq} - \mathbf{U}^\top \mathbf{b}\|, \text{ uz } \mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$$

LINEARNA ALGEBRA (6)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave?

Promotrimo sustav $\mathbf{Ax} - \mathbf{b} \rightarrow \min$.

Neka je $\mathbf{A} = \mathbf{UDV}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{UDV}^\top \mathbf{x} - \mathbf{b}\| = \min_x \|\mathbf{Dq} - \mathbf{U}^\top \mathbf{b}\|, \text{ uz } \mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$$

Izrazimo traženi rezidual zbrojem kvadrata komponenata (L2):

$$\|\mathbf{Dq} - \mathbf{U}^\top \mathbf{b}\| = \sum_i (d_i q_i - \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2 = \sum_{i=1}^r (d_i q_i - \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2 + \sum_{i=r+1}^n (\mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2$$

LINEARNA ALGEBRA (6)

Zašto i kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave?

Promotrimo sustav $\mathbf{Ax} - \mathbf{b} \rightarrow \min$.

Neka je $\mathbf{A} = \mathbf{UDV}^\top$; tada tražimo $\mathbf{x}$ koji zadovoljava:

$$\min_x \|\mathbf{UDV}^\top \mathbf{x} - \mathbf{b}\| = \min_x \|\mathbf{Dq} - \mathbf{U}^\top \mathbf{b}\|, \text{ uz } \mathbf{q} = \mathbf{V}^\top \mathbf{x}$$

Izrazimo traženi rezidual zbrojem kvadrata komponenata (L2):

$$\|\mathbf{Dq} - \mathbf{U}^\top \mathbf{b}\| = \sum_i (d_i q_i - \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2 = \sum_{i=1}^r (d_i q_i - \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2 + \sum_{i=r+1}^n (\mathbf{u}_i^\top \mathbf{b})^2$$

Sad se vidi da za minimum mora biti $q_i = \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b} / d_i, i = 1 : r$
(za ostale i , proizvoljno odabiremo $q_i = 0$)

LINEARNA ALGEBRA (7)

Kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave? (2)

Pronašli smo $q_i = \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b} / d_i, i = 1 : r$, koliki je $\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{q}$?

LINEARNA ALGEBRA (7)

Kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave? (2)

Pronašli smo $q_i = \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b} / d_i, i = 1 : r$, koliki je $\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{q}$?

Uvrštavamo q_i i žongliramo skalarnim produktom...

$$\mathbf{x} = \sum_{i=1}^r q_i \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{u}_i^\top \mathbf{b}}{d_i} \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{v}_i \mathbf{u}_i^\top}{d_i} \cdot \mathbf{b}$$

LINEARNA ALGEBRA (7)

Kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave? (2)

Pronašli smo $q_i = \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b} / d_i, i = 1 : r$, koliki je $\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{q}$?

Uvrštavamo q_i i žongliramo skalarnim produktom...

$$\mathbf{x} = \sum_{i=1}^r q_i \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{u}_i^\top \mathbf{b}}{d_i} \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{v}_i \mathbf{u}_i^\top}{d_i} \cdot \mathbf{b}$$

Konačno, rješenje sustava $\mathbf{A}\mathbf{x} = \mathbf{b} \rightarrow \min$ je:

$$\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{D}^+ \mathbf{U}^\top \cdot \mathbf{b} = \mathbf{A}^+ \mathbf{b}$$

LINEARNA ALGEBRA (7)

Kako SVD optimalno (L2) “rješava” nehomogene sustave? (2)

Pronašli smo $q_i = \mathbf{u}_i^\top \mathbf{b} / d_i, i = 1 : r$, koliki je $\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{q}$?

Uvrštavamo q_i i žongliramo skalarnim produktom...

$$\mathbf{x} = \sum_{i=1}^r q_i \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{u}_i^\top \mathbf{b}}{d_i} \cdot \mathbf{v}_i = \sum_{i=1}^r \frac{\mathbf{v}_i \mathbf{u}_i^\top}{d_i} \cdot \mathbf{b}$$

Konačno, rješenje sustava $\mathbf{A}\mathbf{x} = \mathbf{b} \rightarrow \min$ je:

$$\mathbf{x} = \mathbf{V}\mathbf{D}^+ \mathbf{U}^\top \cdot \mathbf{b} = \mathbf{A}^+ \mathbf{b}$$

$\mathbf{A}^+$ ... pseudoinverz od $\mathbf{A}$ (Moore - Penrose)

LINEARNA ALGEBRA (8)

Kako SVD “rješava” sustave s **manjkom** ograničenja?

LINEARNA ALGEBRA (8)

Kako SVD “rješava” sustave s **manjkom** ograničenja?

Npr: koje sve ravnine prolaze kroz zadane dvije točke?

LINEARNA ALGEBRA (8)

Kako SVD “rješava” sustave s **manjkom** ograničenja?

Npr: koje sve ravnine prolaze kroz zadane dvije točke?

Homogeni sustav $\min_x \|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}\|$, uz $\|\mathbf{x}\| = 1$ može imati:

- rješenje u smislu LS, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n$
- točno rješenje, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n - 1$
- beskonačno rješenja, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) < n - 1$

LINEARNA ALGEBRA (8)

Kako SVD “rješava” sustave s **manjkom** ograničenja?

Npr: koje sve ravnine prolaze kroz zadane dvije točke?

Homogeni sustav $\min_x \|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}\|$, uz $\|\mathbf{x}\| = 1$ može imati:

- rješenje u smislu LS, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n$
- točno rješenje, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n - 1$
- beskonačno rješenja, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) < n - 1$

U posljednjem slučaju, potprostor rješenja je:

$$\text{null}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{v}_i, i = r + 1, \dots, n\}$$

LINEARNA ALGEBRA (8)

Kako SVD “rješava” sustave s **manjkom** ograničenja?

Npr: koje sve ravnine prolaze kroz zadane dvije točke?

Homogeni sustav $\min_x \|\mathbf{A}_{m \times n} \cdot \mathbf{x}\|$, uz $\|\mathbf{x}\| = 1$ može imati:

- rješenje u smislu LS, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n$
- točno rješenje, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) = n - 1$
- beskonačno rješenja, ako $\text{rang}(\mathbf{A}) < n - 1$

U posljednjem slučaju, potprostor rješenja je:

$$\text{null}(\mathbf{A}) = \text{span}\{\mathbf{v}_i, i = r + 1, \dots, n\}$$

Rješenja nehomogenog sustava dobivamo kao zbroj:

- potprostora rješenja homogenog sustava, i
- nekog partikularnog rješenja

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA

Razmotrimo homogeni preograničeni sustav (koji minimizira algebarski kriterij):

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A} \cdot \mathbf{x}|, \text{ uz } |\mathbf{x}| = 1$$

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA

Razmotrimo homogeni preograničeni sustav (koji minimizira algebarski kriterij):

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A} \cdot \mathbf{x}|, \text{ uz } |\mathbf{x}| = 1$$

$\hat{\mathbf{x}}$ je rješenje sustava $\mathbf{A}_F \cdot \mathbf{x} = 0$, gdje je $\mathbf{A}_F$ defektna matrica najbliža $\mathbf{A}$ (u smislu Frobeniusove norme)

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA

Razmotrimo homogeni preograničeni sustav (koji minimizira algebarski kriterij):

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A} \cdot \mathbf{x}|, \text{ uz } |\mathbf{x}| = 1$$

$\hat{\mathbf{x}}$ je rješenje sustava $\mathbf{A}_F \cdot \mathbf{x} = 0$, gdje je $\mathbf{A}_F$ defektna matrica najbliža $\mathbf{A}$ (u smislu Frobeniusove norme)

Ključ kvalitete rješenja je u razdiobi šuma $\mathbf{D}$ u matrici sustava $\mathbf{A}$:

$$\mathbf{D} = \mathbf{A} - \hat{\mathbf{A}}$$

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA

Razmotrimo homogeni preograničeni sustav (koji minimizira algebarski kriterij):

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A} \cdot \mathbf{x}|, \text{ uz } |\mathbf{x}| = 1$$

$\hat{\mathbf{x}}$ je rješenje sustava $\mathbf{A}_F \cdot \mathbf{x} = 0$, gdje je $\mathbf{A}_F$ defektna matrica najbliža $\mathbf{A}$ (u smislu Frobeniusove norme)

Ključ kvalitete rješenja je u razdiobi šuma $\mathbf{D}$ u matrici sustava $\mathbf{A}$:

$$\mathbf{D} = \mathbf{A} - \hat{\mathbf{A}}$$

Neravnomjerno raspoređen šum $\Rightarrow$ **pristrano** rješenje!

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA

Razmotrimo homogeni preograničeni sustav (koji minimizira algebarski kriterij):

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A} \cdot \mathbf{x}|, \text{ uz } |\mathbf{x}| = 1$$

$\hat{\mathbf{x}}$ je rješenje sustava $\mathbf{A}_F \cdot \mathbf{x} = 0$, gdje je $\mathbf{A}_F$ defektna matrica najbliža $\mathbf{A}$ (u smislu Frobeniusove norme)

Ključ kvalitete rješenja je u razdiobi šuma $\mathbf{D}$ u matrici sustava $\mathbf{A}$:

$$\mathbf{D} = \mathbf{A} - \hat{\mathbf{A}}$$

Neravnomjerno raspoređen šum $\Rightarrow$ **pristrano** rješenje!

Obratiti pažnju na razdiobu šuma po stupcima i po redcima matrice sustava!

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA (2)

Razdioba šuma u matrici sustava pospješuje se **kondicioniranjem**

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA (2)

Razdioba šuma u matrici sustava pospješuje se **kondicioniranjem**

Teorijski dobro utemeljen pristup je **uravnoteživanje** [Muehlich98]

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA (2)

Razdioba šuma u matrici sustava pospješuje se **kondicioniranjem**

Teorijski dobro utemeljen pristup je **uravnoteživanje** [Muehlich98]

Matrica sustava se množi s lijeva i s desne prikladnim kvadratnim matricama punog ranga:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A}_{eq} \cdot \mathbf{x}'|, \text{ gdje su} \quad (7)$$

$$\mathbf{A}_{eq} = \mathbf{W}_L \cdot \mathbf{A} \cdot \mathbf{W}_R, \quad (8)$$

$$\mathbf{x}' = \mathbf{W}_R^{-1} \cdot \mathbf{x} \quad (9)$$

KONDICIONIRANJE LINEARNOG SUSTAVA (2)

Razdioba šuma u matrici sustava pospješuje se **kondicioniranjem**

Teorijski dobro utemeljen pristup je **uravnoteživanje** [Muehlich98]

Matrica sustava se množi s lijeva i s desne prikladnim kvadratnim matricama punog ranga:

$$\hat{\mathbf{x}} = \arg \min_{\mathbf{x}} |\mathbf{A}_{eq} \cdot \mathbf{x}'|, \text{ gdje su} \quad (10)$$

$$\mathbf{A}_{eq} = \mathbf{W}_L \cdot \mathbf{A} \cdot \mathbf{W}_R, \quad (11)$$

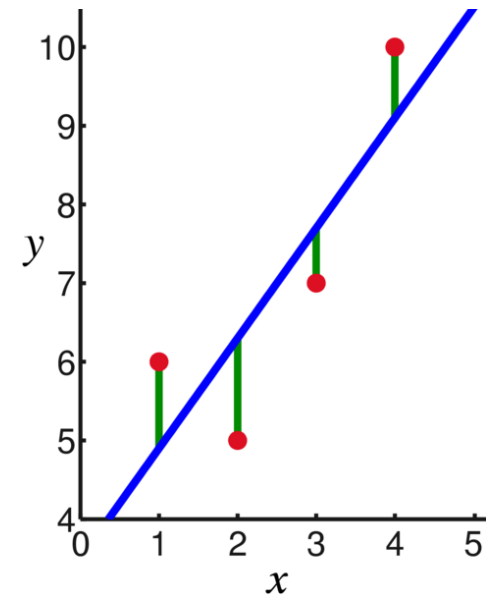
$$\mathbf{x}' = \mathbf{W}_R^{-1} \cdot \mathbf{x} \quad (12)$$

Cilj je **ravnomjerno** raspoređen **šum** u $\mathbf{A}_{eq}$:

$$E[\mathbf{D}_{eq}^\top \mathbf{D}_{eq}] = c \cdot \mathbf{I}, \text{ gdje je } \mathbf{D}_{eq} = \mathbf{A}_{eq} - \hat{\mathbf{A}}_{eq}$$

KRITERIJI ESTIMACIJE

Vratimo se na problem provlačenja $p(q_i)$

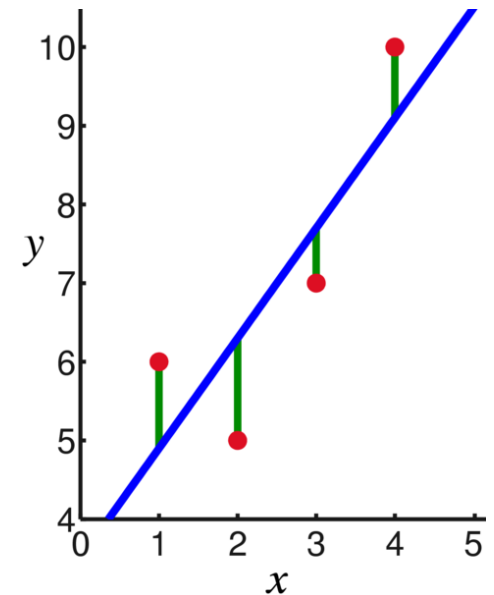
KRITERIJI ESTIMACIJE

Vratimo se na problem provlačenja $p(q_i)$

Što fali **algebarskom** projekcijskom kriteriju:

$$\hat{\mathbf{p}}_{alg} = \arg \min_{\mathbf{p}} \mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p}, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \mathbf{q}_i^\top$$

- nema eksplicitnog modela šuma
- ne minimizira smislenu funkciju cilja

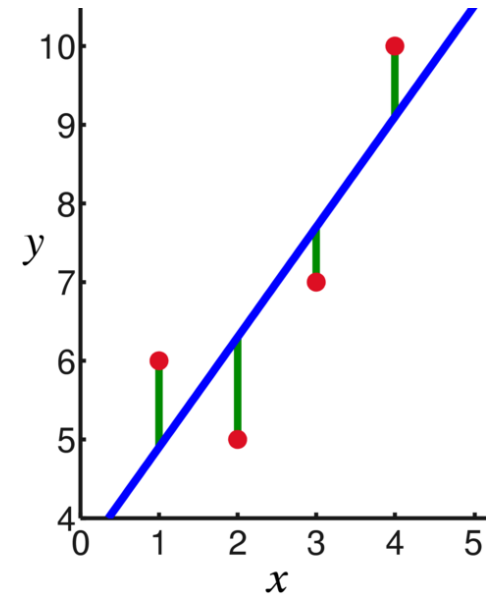
KRITERIJI ESTIMACIJE

Vratimo se na problem provlačenja $p(q_i)$

Što fali **algebarskom** projekcijskom kriteriju:

$$\hat{\mathbf{p}}_{alg} = \arg \min_{\mathbf{p}} \mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p}, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \mathbf{q}_i^\top$$

- nema eksplicitnog modela šuma
- ne minimizira smislenu funkciju cilja

Kriterij optimizacije dobivamo uvrštanjem podataka s eksplicitno modeliranim šumom $(x_i, \bar{y}_i + \delta y_i)$:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \min_{\mathbf{p}} p_2 \cdot \sum \Delta y_i^2, \quad \text{uz } \sqrt{p_1^2 + p_2^2 + p_3^2} = 1$$

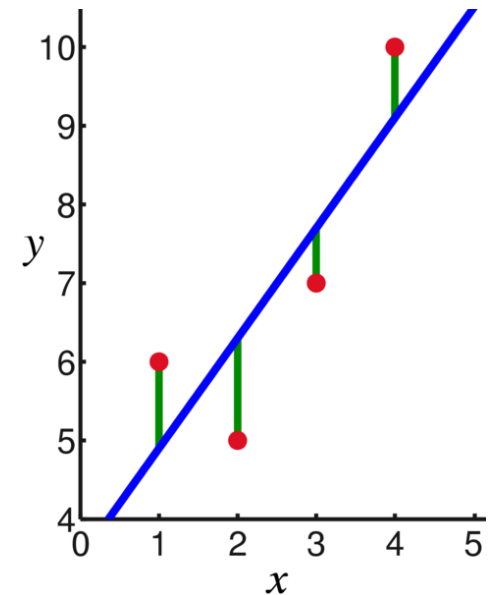
KRITERIJI ESTIMACIJE

Vratimo se na problem provlačenja $p(q_i)$

Što fali **algebarskom** projekcijskom kriteriju:

$$\hat{\mathbf{p}}_{alg} = \arg \min_{\mathbf{p}} \mathbf{A}_{m \times 3} \cdot \mathbf{p}, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \mathbf{q}_i^\top$$

- nema eksplicitnog modela šuma
- ne minimizira smislenu funkciju cilja

Kriterij optimizacije dobivamo uvrštanjem podataka s eksplicitno modeliranim šumom $(x_i, \bar{y}_i + \delta y_i)$:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \min_{\mathbf{p}} p_2 \cdot \sum \Delta y_i^2, \quad \text{uz } \sqrt{p_1^2 + p_2^2 + p_3^2} = 1$$

Kriterij je **pristran** jer favorizira pravce s malim p_2 !

KRITERIJI ESTIMACIJE (2)

Bolje rješenje dobivamo parametrizacijom $\mathbf{p} = (k, l)$, koja dozvoljava modeliranje **geometrijskog** kriterija:

$$\hat{\mathbf{p}}_{g1} = \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \|p_1 \cdot x_i + p_2 - y_i\| \quad (13)$$

$$= \mathbf{A}_{m \times 2} \cdot \mathbf{p}_2 - \mathbf{y}_m, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \begin{bmatrix} x_i & 1 \end{bmatrix} \quad (14)$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (2)

Bolje rješenje dobivamo parametrizacijom $\mathbf{p} = (k, l)$, koja dozvoljava modeliranje **geometrijskog** kriterija:

$$\hat{\mathbf{p}}_{g1} = \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \|p_1 \cdot x_i + p_2 - y_i\| \quad (15)$$

$$= \mathbf{A}_{m \times 2} \cdot \mathbf{p}_2 - \mathbf{y}_m, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \begin{bmatrix} x_i & 1 \end{bmatrix} \quad (16)$$

Kad uvrstimo degradirani podatak $(x_i, \bar{y}_i + \delta y_i)$: vidimo da i -ti rezidual r_i iznosi upravo δy_i

KRITERIJI ESTIMACIJE (2)

Bolje rješenje dobivamo parametrizacijom $\mathbf{p} = (k, l)$, koja dozvoljava modeliranje **geometrijskog** kriterija:

$$\hat{\mathbf{p}}_{g1} = \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \|p_1 \cdot x_i + p_2 - y_i\| \quad (17)$$

$$= \mathbf{A}_{m \times 2} \cdot \mathbf{p}_2 - \mathbf{y}_m, \quad \text{gdje je } \mathbf{A}_{i,:} = \begin{bmatrix} x_i & 1 \end{bmatrix} \quad (18)$$

Kad uvrstimo degradirani podatak $(x_i, \bar{y}_i + \delta y_i)$: vidimo da i -ti rezidual r_i iznosi upravo δy_i

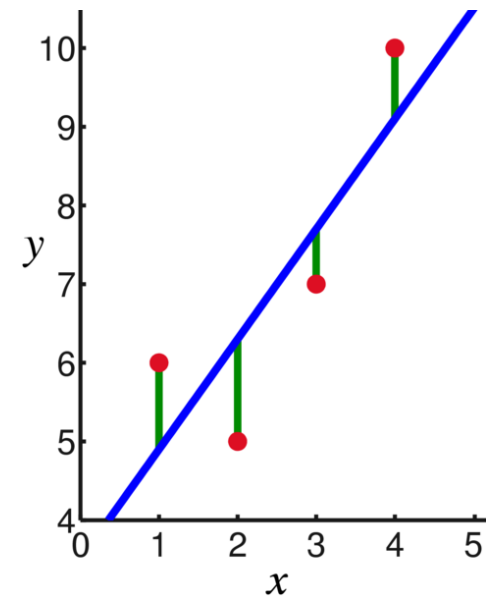
Stoga će rješenje

$$\mathbf{p} = \mathbf{A}^+ \mathbf{y}$$

biti pravac s minimalnim ukupnim kvadratnim odstupanjem od zadanih točaka (pravac s najvećom *vjerodostojnošću*)

KRITERIJI ESTIMACIJE (3)

Idemo provjeriti teoriju za točke sa slike:
(1,6); (2,5); (3,7); (4,10)

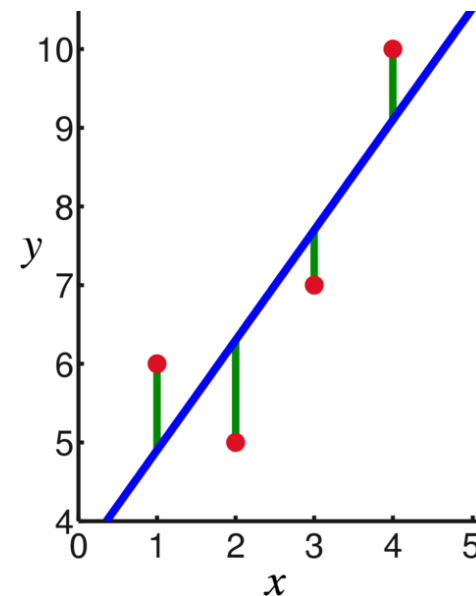

KRITERIJI ESTIMACIJE (3)

Idemo provjeriti teoriju za točke sa slike:
(1,6); (2,5); (3,7); (4,10)

$\mathbf{A}_A$ — matrica algebarske formulacije (4×3)

$\mathbf{A}_G$ — matrica geometrijske formulacije (4×2)

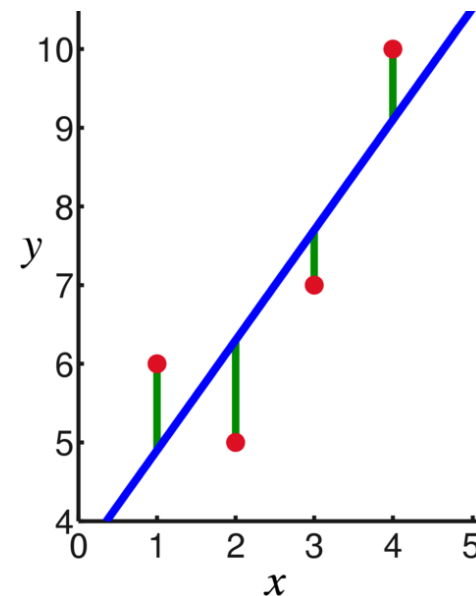

KRITERIJI ESTIMACIJE (3)

Idemo provjeriti teoriju za točke sa slike:
(1,6); (2,5); (3,7); (4,10)

$\mathbf{A}_A$ — matrica algebarske formulacije (4×3)

$\mathbf{A}_G$ — matrica geometrijske formulacije (4×2)

Izvorni kod u octaveu:

```
Aa=[1 6 1; 2 5 1; 3 7 1; 4 10 1];  
[U,D,V]=svd(Aa); v3=V(:,3);  
kla=[-v3(1)/v3(2); -v3(3)/v3(2)];
```

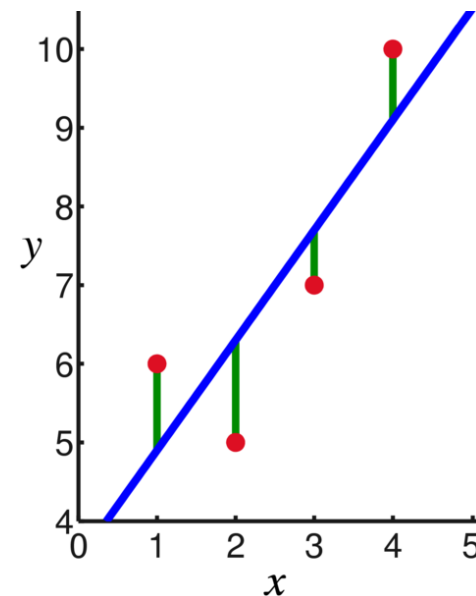
```
Ag=[1 1; 2 1; 3 1; 4 1];  
y=[6;5;7;10];  
klg=pinv(Ag)*y;
```

KRITERIJI ESTIMACIJE (3)

Idemo provjeriti teoriju za točke sa slike:
(1,6); (2,5); (3,7); (4,10)

$\mathbf{A}_A$ — matrica algebarske formulacije (4×3)

$\mathbf{A}_G$ — matrica geometrijske formulacije (4×2)

Izvorni kod u octaveu:

```
Aa=[1 6 1; 2 5 1; 3 7 1; 4 10 1];  
[U,D,V]=svd(Aa); v3=V(:,3);  
kla=[-v3(1)/v3(2); -v3(3)/v3(2)];
```

```
Ag=[1 1; 2 1; 3 1; 4 1];  
y=[6;5;7;10];  
klg=pinv(Ag)*y;
```

```
disp(kla) // [ 0.9; 5.0 ]
```

```
disp(klg) // [ 1.4; 3.5 ]
```

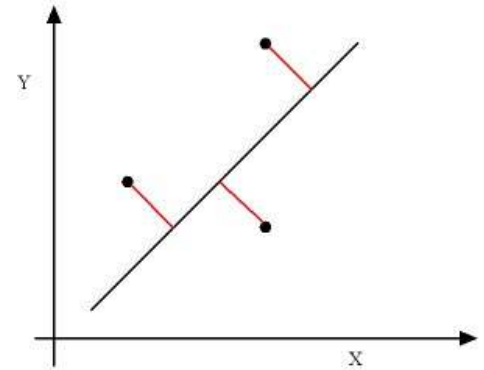
```
disp(norm(Ag*kla-y)) // 2.4
```

```
disp(norm(Ag*klg-y)) // 2.0
```

KRITERIJI ESTIMACIJE (4)

Ali što ako šum djeluje na obje koordinate (TLS)

$$\delta x, \delta y \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)?$$

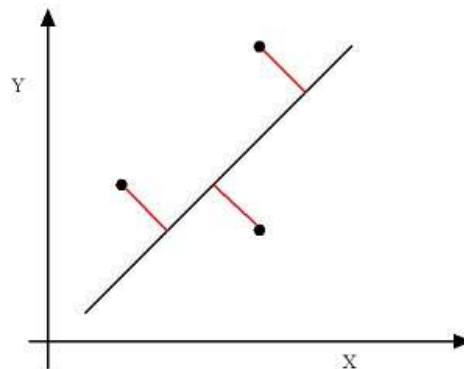

KRITERIJI ESTIMACIJE (4)

Ali što ako šum djeluje na obje koordinate (TLS)

$$\delta x, \delta y \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)?$$

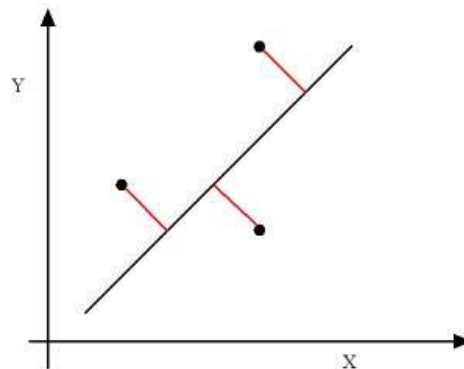
Onda nam prošli kriteriji (alg, g1) neće dati optimalno rješenje

$$\begin{aligned}\hat{\mathbf{p}}_{g2} &= \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i d^2(\mathbf{p}, \mathbf{q}_i) \\ &= \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \frac{(p_1 q_x + p_2 q_y + p_3)^2}{p_1^2 + p_2^2}\end{aligned}$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (4)

Ali što ako šum djeluje na obje koordinate (TLS)

$$\delta x, \delta y \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)?$$

Onda nam prošli kriteriji (alg, g1) neće dati optimalno rješenje

$$\begin{aligned}\hat{\mathbf{p}}_{g2} &= \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i d^2(\mathbf{p}, \mathbf{q}_i) \\ &= \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \frac{(p_1 q_x + p_2 q_y + p_3)^2}{p_1^2 + p_2^2}\end{aligned}$$

Novi kriterij (g2) je **nelinearan** pa ga **ne možemo** optimirati algebarskom minimizacijom!

KRITERIJI ESTIMACIJE (5)

Situacija da se geometrijski kriterij ne da izraziti u okviru linearnog sustava je vrlo **česta!**

KRITERIJI ESTIMACIJE (5)

Situacija da se geometrijski kriterij ne da izraziti u okviru linearnog sustava je vrlo **česta!**

Nameće se zaključak da najbolje rezultate nećemo moći dobiti bez **nelinearne optimizacije** (npr, gradijentni spust)

KRITERIJI ESTIMACIJE (5)

Situacija da se geometrijski kriterij ne da izraziti u okviru linearnog sustava je vrlo **česta!**

Nameće se zaključak da najbolje rezultate nećemo moći dobiti bez **nelinearne optimizacije** (npr, gradijentni spust)

Da li su linearne metode estimacije beskorisne?
(Projective geometry considered harmful, IJCV99)

KRITERIJI ESTIMACIJE (5)

Situacija da se geometrijski kriterij ne da izraziti u okviru linearnog sustava je vrlo **česta!**

Nameće se zaključak da najbolje rezultate nećemo moći dobiti bez **nelinearne optimizacije** (npr, gradijentni spust)

Da li su linearne metode estimacije beskorisne?
(Projective geometry considered harmful, IJCV99)

Ipak, odgovor je po svoj prilici ne, jer:

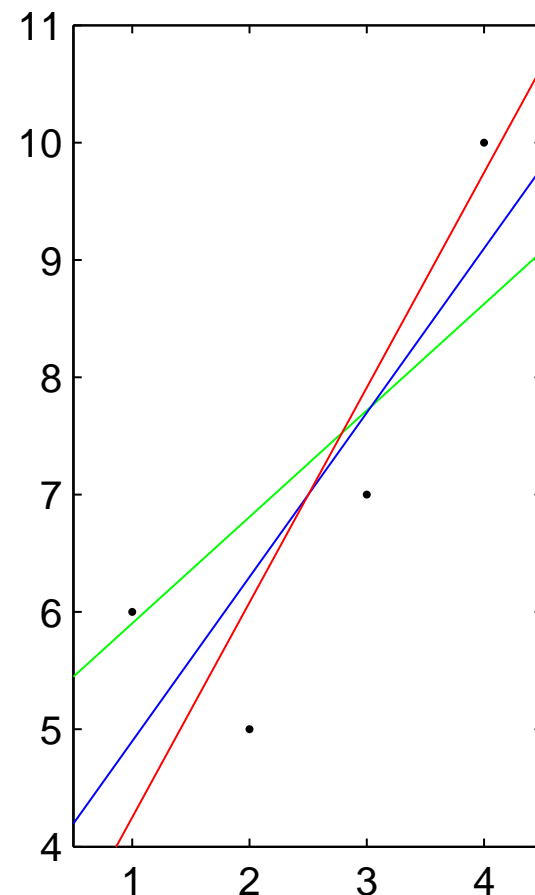
- linearna metoda je često jedini izbor kad nemamo početnu aproksimaciju
- ovisno o problemu, linearni rezultat može biti gotovo jednako upotrebljiv kao i geometrijski
- linearne metode mogu se dramatično poboljšati kondicioniranjem (In Defense of the Eight-Point Algorithm, DAM11007)

KRITERIJI ESTIMACIJE (6)

Za radoznale, u slučaju pravca, kriterij g_2 se da izraziti metodom PCA.

Program u Octave-u (dolje), te tri pravca (desno)

```
A_alg=[1 6 1; 2 5 1; 3 7 1; 4 10 1];  
A_g2=A_alg(:,1:2);  
mu_g2=mean(A_g2);  
A_g2_mu=A_g2 - [1;1;1;1]*mu_g2;  
[U_g2,D_g2,V_g2]=svd(A_g2_mu);  
k_g2=V_g2(2,1)/V_g2(1,1)  
l_g2=mu_g2(2)-k_g2*mu_g2(1)
```


	alg	g1	g2
$\hat{k}$	0.9	1.4	1.8
$\hat{l}$	5.0	3.5	2.4

KRITERIJI ESTIMACIJE (7)

Statistički kriteriji estimacije

KRITERIJI ESTIMACIJE (7)

Statistički kriteriji estimacije

Pretpostavimo model $\mathcal{M}(\mathbf{p})$, npr, $\mathbf{p} = (k, l)$, te da na temelju mjerenja $\mathbf{o}$ (npr, $\mathbf{o} = \mathbf{y}$) želimo ocijeniti parametre modela $\mathbf{p}$

KRITERIJI ESTIMACIJE (7)

Statistički kriteriji estimacije

Pretpostavimo model $\mathcal{M}(\mathbf{p})$, npr, $\mathbf{p} = (k, l)$, te da na temelju mjerenja $\mathbf{o}$ (npr, $\mathbf{o} = \mathbf{y}$) želimo ocijeniti parametre modela $\mathbf{p}$

Statistički kriterij za vrednovanje $\mathbf{p}$: **maksimizirati** vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$ pod pretpostavkom $\mathcal{M}(\mathbf{p})$!

KRITERIJI ESTIMACIJE (7)

Statistički kriteriji estimacije

Pretpostavimo model $\mathcal{M}(\mathbf{p})$, npr, $\mathbf{p} = (k, l)$, te da na temelju mjerenja $\mathbf{o}$ (npr, $\mathbf{o} = \mathbf{y}$) želimo ocijeniti parametre modela $\mathbf{p}$

Statistički kriterij za vrednovanje $\mathbf{p}$: **maksimizirati** vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$ pod pretpostavkom $\mathcal{M}(\mathbf{p})$!

Uvjetnu vjerojatnost opažanja s obzirom na model nazivamo **vjerodostojnošću** modela:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o} | \mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (7)

Statistički kriteriji estimacije

Pretpostavimo model $\mathcal{M}(\mathbf{p})$, npr, $\mathbf{p} = (k, l)$, te da na temelju mjerenja $\mathbf{o}$ (npr, $\mathbf{o} = \mathbf{y}$) želimo ocijeniti parametre modela $\mathbf{p}$

Statistički kriterij za vrednovanje $\mathbf{p}$: **maksimizirati** vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$ pod pretpostavkom $\mathcal{M}(\mathbf{p})$!

Uvjetnu vjerojatnost opažanja s obzirom na model nazivamo **vjerodostojnošću** modela:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o} | \mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Kriterij **maksimalne vjerodostojnosti (MLE)** izražavamo:

$$\hat{\mathbf{p}}_{MLE} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p})$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (8)

Izvedimo MLE kriterij za provlačenje pravca kroz skup točaka

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} p(\mathbf{y} | \mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (8)

Izvedimo MLE kriterij za provlačenje pravca kroz skup točaka

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} p(\mathbf{y} | \mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Izrazimo gustoću vjerojatnosti pojedinačnog mjerenja y_i ;
pretp. $y_i \sim \mathcal{N}(\bar{y}_i, \sigma)$ (**normalno distribuirani, nepristrani**):

$$p(y_i | \bar{y}_i) \sim e^{-\frac{(y_i - \bar{y}_i)^2}{2\sigma^2}}$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (8)

Izvedimo MLE kriterij za provlačenje pravca kroz skup točaka

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} p(\mathbf{y} | \mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Izrazimo gustoću vjerojatnosti pojedinačnog mjerenja y_i ;
pretp. $y_i \sim \mathcal{N}(\bar{y}_i, \sigma)$ (**normalno distribuirani, nepristrani**):

$$p(y_i | \bar{y}_i) \sim e^{-\frac{(y_i - \bar{y}_i)^2}{2\sigma^2}}$$

Izrazimo sada gustoću vjerojatnosti cijelog skupa mjerenja, pod pretpostavkama **jednake disperzije i nezavisnosti**:

$$p(\mathbf{y} | \mathbf{p}, \mathbf{x}) \sim \prod_i e^{-\frac{(y_i - p_1 \cdot x_i - p_2)^2}{2\sigma^2}}$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (9)

Logaritam vjerodostojnosti sada je:

$$\log \mathcal{L}(\mathbf{p}) \sim -(y_i - p_1 \cdot x_i - p_2)^2$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (9)

Logaritam vjerodostojnosti sada je:

$$\log \mathcal{L}(\mathbf{p}) \sim -(y_i - p_1 \cdot x_i - p_2)^2$$

Pravac koji maksimira vjerodostojnost sad je:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) = \arg \min_{\mathbf{p}} (-\log \mathcal{L}(\mathbf{p}))$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (9)

Logaritam vjerodostojnosti sada je:

$$\log \mathcal{L}(\mathbf{p}) \sim -(y_i - p_1 \cdot x_i - p_2)^2$$

Pravac koji maksimira vjerodostojnost sad je:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) = \arg \min_{\mathbf{p}} (-\log \mathcal{L}(\mathbf{p}))$$

Dolazimo do **ekvivalencije** geometrijskog i MLE kriterija!

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) = \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \|p_1 \cdot x_i + p_2 - y_i\|$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (9)

Logaritam vjerodostojnosti sada je:

$$\log \mathcal{L}(\mathbf{p}) \sim -(y_i - p_1 \cdot x_i - p_2)^2$$

Pravac koji maksimira vjerodostojnost sad je:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) = \arg \min_{\mathbf{p}} (-\log \mathcal{L}(\mathbf{p}))$$

Dolazimo do **ekvivalencije** geometrijskog i MLE kriterija!

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) = \arg \min_{\mathbf{p}} \sum_i \|p_1 \cdot x_i + p_2 - y_i\|$$

Geometrijski kriterij **nije MLE**, kad god se šum ne može opisati dekorreliranim i identičnim normalnim razdiobama!

KRITERIJI ESTIMACIJE (10)

Kriterij MLE — $\mathbf{p}$ maksimira uvjetnu vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$, neovisno o apriornoj vjerojatnosti parametara:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o}|\mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (10)

Kriterij MLE — $\mathbf{p}$ maksimira uvjetnu vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$, neovisno o apriornoj vjerojatnosti parametara:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o}|\mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Ako se $p(\mathbf{p})$ može modelirati, estimaciju možemo poboljšati!

KRITERIJI ESTIMACIJE (10)

Kriterij MLE — $\mathbf{p}$ maksimira uvjetnu vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$, neovisno o apriornoj vjerojatnosti parametara:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o}|\mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Ako se $p(\mathbf{p})$ može modelirati, estimaciju možemo poboljšati!

Kriterij **MAP** — $\mathbf{p}$ maksimira svoju posteriornu distribuciju:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} p(\mathcal{M}(\mathbf{p})|\mathbf{o})$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (10)

Kriterij MLE — $\mathbf{p}$ maksimira uvjetnu vjerojatnost opažanja $\mathbf{o}$, neovisno o apriornoj vjerojatnosti parametara:

$$\mathcal{L}(\mathbf{p}) = p(\mathbf{o}|\mathcal{M}(\mathbf{p}))$$

Ako se $p(\mathbf{p})$ može modelirati, estimaciju možemo poboljšati!

Kriterij **MAP** — $\mathbf{p}$ maksimira svoju posteriornu distribuciju:

$$\hat{\mathbf{p}} = \arg \max_{\mathbf{p}} p(\mathcal{M}(\mathbf{p})|\mathbf{o})$$

Gustoću vjerojatnosti $p(\mathbf{p}|\mathbf{o})$ kriterija MAP (max. a posteriori) dobivamo primjenom Bayesovog teorema:

$$P(M|O) = \frac{P(O|M) P(M)}{P(O)}$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (11)

U našem slučaju, u brojniku imamo **vjerodostojnost** i **apriornu vjerojatnost**, a u nazivniku **normalizacijski faktor**

$$p(\mathbf{p}|\mathbf{o}) = \frac{p(\mathbf{o}|\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})}{p(\mathbf{o})} \sim \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (11)

U našem slučaju, u brojniku imamo **vjerodostojnost** i **apriornu vjerojatnost**, a u nazivniku **normalizacijski faktor**

$$p(\mathbf{p}|\mathbf{o}) = \frac{p(\mathbf{o}|\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})}{p(\mathbf{o})} \sim \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

Konačan izraz za estimator MAP je:

$$\hat{\mathbf{p}}_{MAP} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

KRITERIJI ESTIMACIJE (11)

U našem slučaju, u brojniku imamo **vjerodostojnost** i **apriornu vjerojatnost**, a u nazivniku **normalizacijski faktor**

$$p(\mathbf{p}|\mathbf{o}) = \frac{p(\mathbf{o}|\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})}{p(\mathbf{o})} \sim \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

Konačan izraz za estimator MAP je:

$$\hat{\mathbf{p}}_{MAP} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

MLE: model = $\max p(\text{slika}|\text{model})$

MAP: model = $\max p(\text{slika}|\text{model}) \cdot p(\text{model})$

KRITERIJI ESTIMACIJE (11)

U našem slučaju, u brojniku imamo **vjerodostojnost** i **apriornu vjerojatnost**, a u nazivniku **normalizacijski faktor**

$$p(\mathbf{p}|\mathbf{o}) = \frac{p(\mathbf{o}|\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})}{p(\mathbf{o})} \sim \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

Konačan izraz za estimator MAP je:

$$\hat{\mathbf{p}}_{MAP} = \arg \max_{\mathbf{p}} \mathcal{L}(\mathbf{p}) \cdot p(\mathbf{p})$$

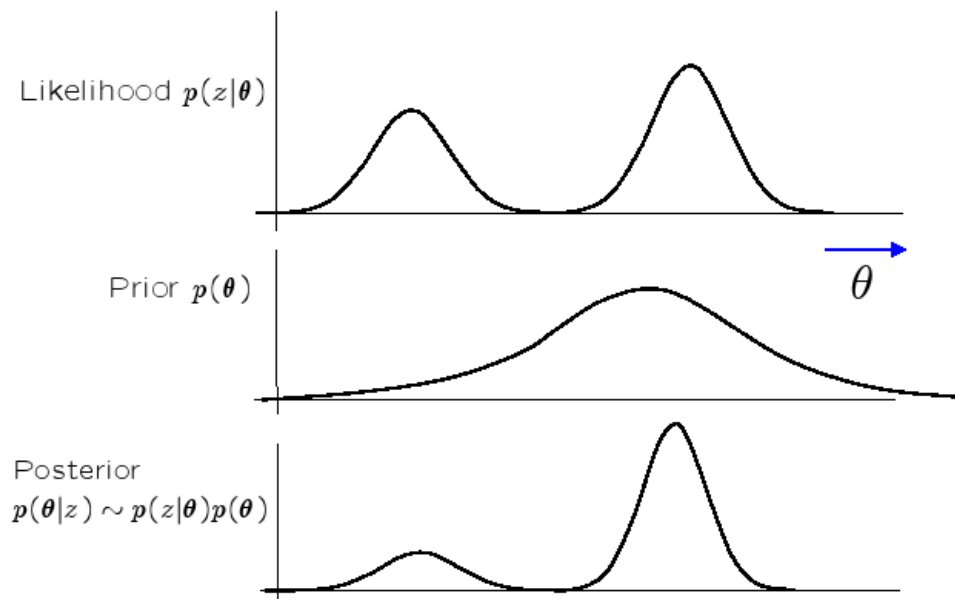
MLE: model = max p(slika|model)

MAP: model = max p(slika|model) · p(model)

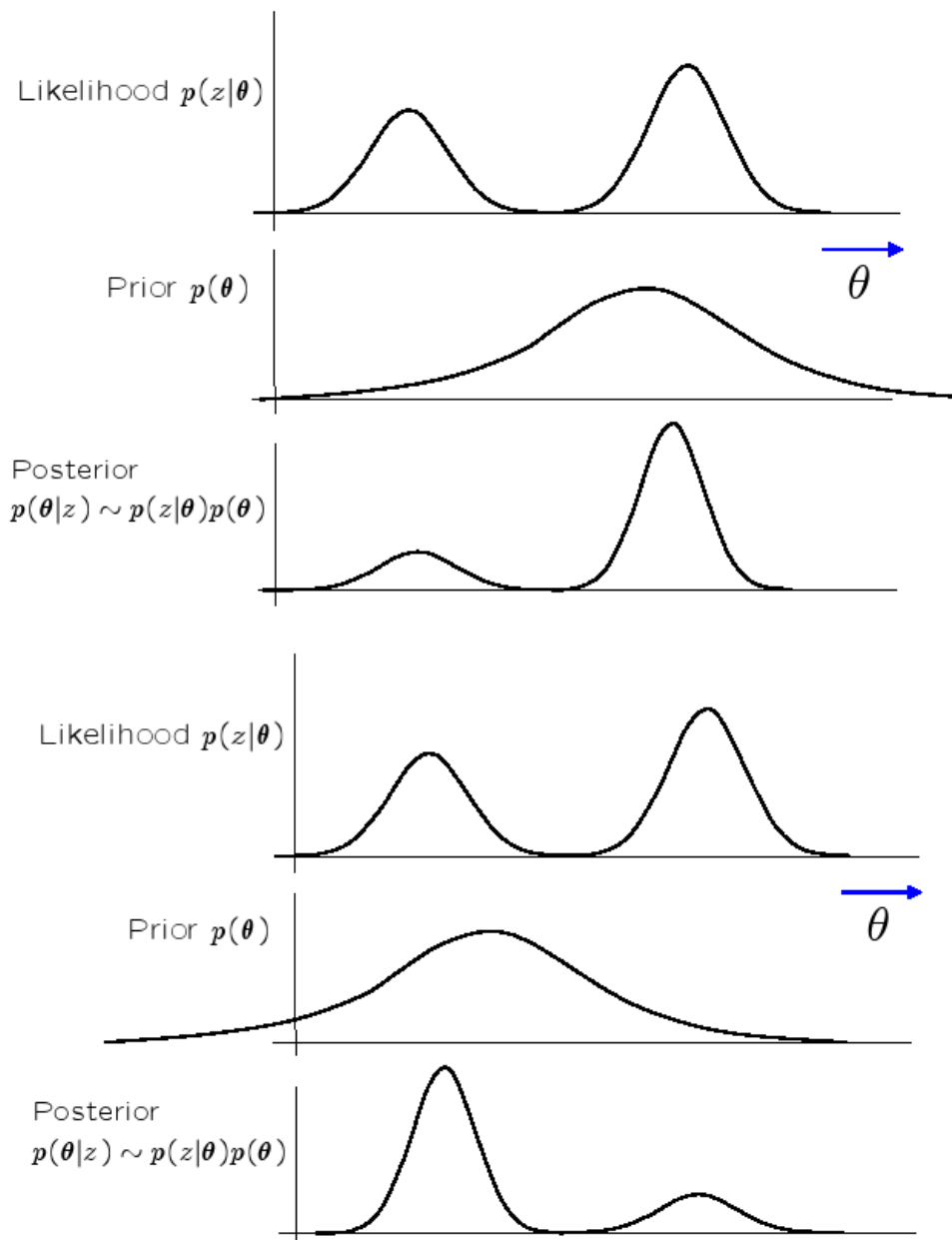
Vidjeli smo klokana. Jesmo li u Australiji?

Vidjeli smo nešto što podsjeća na znak. Da li je pokraj ceste?

KRITERIJI ESTIMACIJE (12)

KRITERIJI ESTIMACIJE (12)

[Zisserman01]

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma **statistički** povoljan

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma **statistički** povoljan ✓

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma **statistički** povoljan ✓
3. vanpopulacijski parametri **ne ometaju** točan rezultat

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

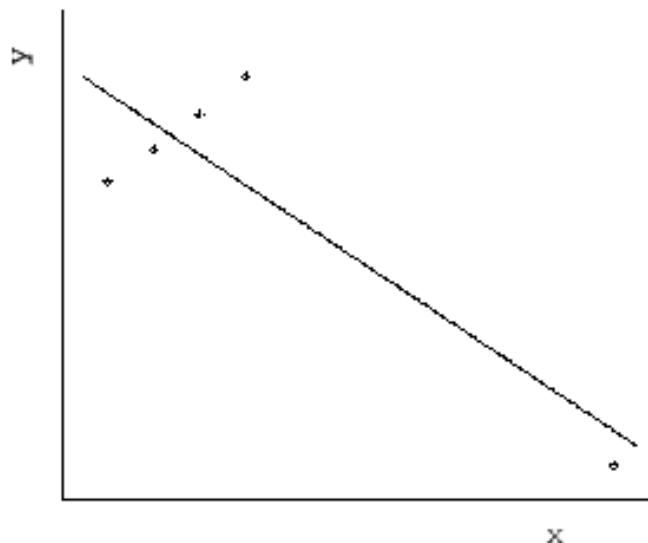
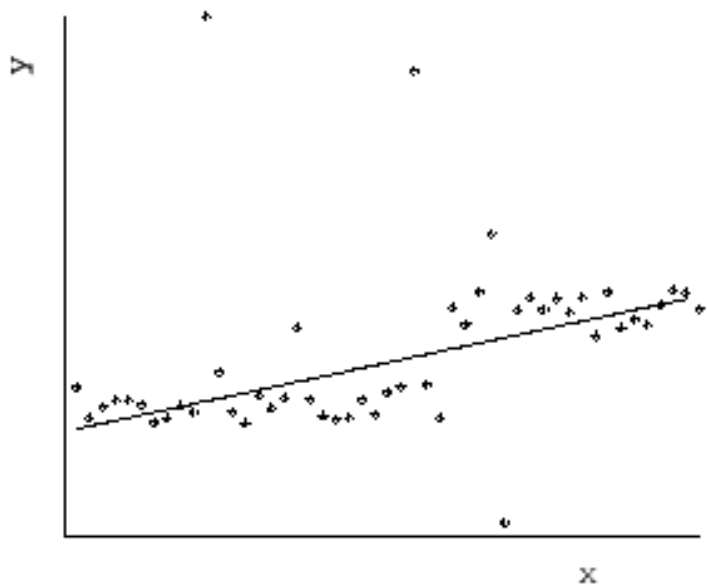
1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma **statistički** povoljan ✓
3. vanpopulacijski parametri **ne ometaju** točan rezultat
(to bismo sada, nažalost vrlo ukratko)

ROBUSTNA ESTIMACIJA

Prisjetimo se **motivacije**:

1. **svi** unutarpopulacijski podatci doprinose rješenju ✓
2. rezultat u prisustvu plauzibilnog šuma **statistički** povoljan ✓
3. vanpopulacijski parametri **ne ometaju** točan rezultat (to bismo sada, nažalost vrlo ukratko)

Zašto outlieri mogu biti problem [Stewart99]?

ROBUSTNA ESTIMACIJA (2)

Robustni pristupi u računalnom vidu:

1. Houghova transformacija
2. Evaluacija hipoteza dobivenih nad minimalnim slučajnim uzorkom
Monte Carlo analiza, RANSAC, MLESAC, ***SAC, LMedSqr
3. Iterativno poboljšanje korištenjem robustnih normi:
IRLS, M-estimacija

ROBUSTNA ESTIMACIJA (2)

Robustni pristupi u računalnom vidu:

1. Houghova transformacija
2. Evaluacija hipoteza dobivenih nad minimalnim slučajnim uzorkom
Monte Carlo analiza, RANSAC, MLESAC, ***SAC, LMedSqr
3. Iterativno poboljšanje korištenjem robustnih normi:
IRLS, M-estimacija

(I to je sve...)